

Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması¹

Enes Furkan ÇELEBİ² ve Perihan Tuğba ŞEKER^{3*}

2 Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı, Türkiye; furkan.celebi.65.65@gmail.com

3 Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Türkiye; tugba.seker@usak.edu.tr

* Sorumlu iletişim yazarı: tugba.seker@usak.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanarak geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır. Çalışmada rastgele örneklem yöntemi kullanılmış olup, araştırmanın çalışma grubunu Van-Erciş İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bağımsız anaokulları, ilkokul bünyesindeki anasınıfları ve 1. sınıfa devam eden 60-90 ay yaş aralığındaki çocuklar oluşturmaktadır. Ölçek, Holliman (2010) tarafından geliştirilmiş olup, çocukların kişiler arası problem çözme becerilerini belirlemeye yönelik bir ölçme aracıdır ve ebeveynler tarafından doldurulmaktadır. Çevirisi yapılan ölçek 300 ebeveyne uygulanmış olup, elde edilen veriler üzerinde açılımlı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. Yapılan açılımlı faktör analizi sonucunda çıkarım değerleri 0.50'nin altında olan ve birden çok faktörün altında yer alan toplam 9 madde ölçekten çıkarılmıştır. Açıklanan toplam varyans %61,40'tır. Cronbach Alpha değerleri incelendiğinde sadece faktör 5'in 0.345 olarak çok düşük çıkmıştır. Ölçek toplamı için Cronbach Alpha değeri ise 0,686 olarak çıkmıştır ve bu da ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğunun göstergesidir. Yapılan bu çalışmayla literatüre kazandırılan Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk, Kişiler arası ilişki, Problem çözme becerileri.

Early Childhood Interpersonal Relationship Problem-Solving Skills Scale: A Study of Validation and Reliability

Abstract

The aim of this study is to prove the validity and reliability of The Scale for Interpersonal Problem-Solving Ability in Early Childhood by adapting it to Turkey conditions. In the study, private kindergartens in Erciş Provincial Directorate of Nation Education, state kindergartens and also 1st grade students (60-90 months) are observed. 'Random Sample Method' is used for this study. The scale developed by Holliman (2010) is a way of determining children's Interpersonal Problem-Solving Abilities and the forms were completed by their parents. The translated scale was tested on 300 parents. Then 'Exploratory Factor Analysis' was applied on the results. At the end of 'Exploratory Factor Analysis' in total 9 test substances that were under 0,50 and under under most of the test substance values were excluded from the scale. Total variance is 61,40%. According to Cronbach's Alpha Values, only 5th Factor (0,345) is quite low. According to Cronbach's Alpha, Total Test Value is 0,686 and this is a proof that scale is reliable enough. It can be said that Early Childhood Interpersonal Relationship Problem-Solving Skills Measure is reliable and valid.

Key Words: Early childhood, Interpersonal relationships, Problem-solving skills.

1 Giriş

Bireyin çevresi ile etkileşimini sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi için en temel becerilerden birisi sosyal beceridir. Akfırat-Önalın (2006) sosyal beceri kavramını, insanın içinde bulunduğu çevreye uyum sağlama yeteneği olarak tanımlamıştır. Gresham ve Elliott (1990) ise erken çocukluk dönemindeki sosyal becerilerin; işbirliği, sorumluluk, kendini kontrol ve atılganlık becerileri olduğunu söylemiştir.

Arkadaşlık ilişkileri, çocukların gelişiminde çok önemli bir yere sahiptir. Gelişim sürecinde akranlarıyla yoğun etkileşim içerisinde olan çocuklar, çevresine sosyal olarak daha fazla uyum sağlar ve gerekli sosyal becerileri daha rahat bir biçimde kazanır (Çetin, Bilbay ve Kaymak, 2002).

Birey, yaşamın ilk yıllarından itibaren sosyal bir yaşamın içerisinde dahil olur ve bu yaşama uyum sağlamaya çalışır; bu çaba insanın doğumundan itibaren başlar ve gelişim gösterir. Sosyal ve duygusal gelişim, diğer gelişim alanları gibi çocukluğun ilk yıllarında önemli yer tutmakta, bu yüzden erken çocukluk dönemi bu becerilerin kazandırılmasında kritik önem taşımaktadır

¹ Bu çalışma, '60-90 Aylık Çocukların Kişiler Arası Problem Çözme Becerilerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi' isimli yüksek lisans tezine dayalı olarak üretilmiştir. Ayrıca, 02-05 Ekim 2019 tarihlerinde Kars'ta gerçekleştirilen 6. Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresi (IECEC-UOEK 2019)'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

(Günindi, 2010). Çocuk sosyalleşmeye aile ortamında başlar, ancak çocuğun sosyalleşmesinin devam etmesinde en önemli faktör erken çocukluk dönemi eğitim sürecidir ve temel beceriler bu dönemde kazanılır. Okul hayatına başlayan çocukların kendini ifade etme becerileri gelişim göstermeye başlar (Vural, 2006).

Sosyal becerileri gelişen çocuklar iletişim kurmada, kurallara uymada, problem çözme ve empati kurma gibi davranışlarda daha başarılı olurlar (Günindi, 2010). Sosyal becerileri yeteri kadar kazanamayan çocuklar, hayatları boyunca, kişiler arası ilişki, akademik çalışmalar, sosyal duygusal gelişimlerinde ve mesleki yaşamlarında çeşitli problemlerle karşılaşmaktadırlar (Aral ve Durualp, 2010). Çocuklar büyüme ve gelişme süreci ile birlikte, çevresiyle etkileşimi arttıkça problem durumlarla karşılaşma oranı da artmaktadır (Dinçer ve Güneysu, 1997).

Çocuklar, küresel ve toplumsal değişim sürecinde, teknolojinin yanlış bir biçimde kullanılması, stres ve günlük yaşam problemleri gibi nedenlerden dolayı çeşitli sorunlar ile karşı karşıya gelmektedirler. Çocukların iletişim becerileri, duygu ve düşüncelerini ifade edebilmeleri, empati kurabilmeleri ve ihtiyaçlarına yönelik etkili problem çözme becerilerini kullanabilmeleri karşılaşılan problem durumlarının çözümünde önemli bir yere sahiptir. Problem çözme becerilerine sahip olan çocuklar, günlük yaşam zorlukları ile daha güçlü bir şekilde baş etmektedir (Battistich, Solomon, Watson, Solomon ve Schaps, 1989).

Bireyin okula başlama süreci sağlıklı bir geleceğin inşasını oluşturabileceği gibi gelecek hayatta karşılaşılabilecek problemlerin de alt yapısını oluşturabilir (Oktay, 1992; Çağdaş ve Seçer, 2002; akt. Anliak, 2004). Bu dönemde çocukların gelişim ve beceri alanları desteklenmeli, özellikle sosyal becerilerin geliştirilmesine dikkat edilmelidir. Ayrıca bu becerilerin kazandırılmasında ve geliştirilmesinde çocuklara örnek olunmalıdır. Okul, yalnızca akademik bilginin kazandırıldığı yer olarak düşünülmemelidir. Akademik bilginin yanında günlük yaşam becerileri ve sosyal beceriler de kazandırılmalıdır. Ancak günlük yaşamımızda sık sık karşılaştığımız ve hayatımızda önemli bir yer tutan kişiler arası problem çözme becerilerinin kazandırılması için okullarda yeteri kadar önem verilmemektedir (Kenç, 2004).

Okul ortamında sosyalleşme sürecinde olan çocuklar, kişiler arası problemlerle daha çok bu ortamda karşılaşmaya başlarlar (Cüceloğlu, 1997). Okul hayatının ilk yılları benmerkezciliğin en üst seviyede yaşandığı yıllardır. Benmerkezciliğin en yoğun yaşandığı bu dönemde çocuklar kendi aralarında kişiler arası problemler yaşamaktadırlar. Kişiler arası problemleri ortadan kaldırmak için daha etkili yöntemler bulunurken öğretmen ve ebeveynler geçici yöntemlere başvurumaktadırlar (Bal, 2013). Öğrenmenin çok hızlı olduğu bu dönemde çocuklar olumsuz davranış örnekleri ile karşılaşabilir ve istenmeyen davranışlar ortaya çıkabilir. Bundan dolayı bu istenmeyen davranışların nedenleri belirlenmelidir (Kargı ve Erkan, 2004). Okulların eğitim programlarının hedefleri arasında kişiler arası problem çözme becerilerini kazandırmak ve sağlıklı ilişkilerin kurulmasını sağlamak yer almalıdır (Anliak ve Dinçer, 2005).

Çocukların kişiler arası problem çözme becerilerinin desteklenmesi sosyal duygusal gelişimleri ve bütüncül gelişimleri açısından çok önemlidir. Problem çözme becerisi gelişmiş bireyler çevresindeki bireylerle daha az sorun ve problemle karşılaşır. Karşılaştığı problemlere yaratıcı çözüm yolları bulabilirler ve bu problemler ile başa çıkabilirler. Problem çözme becerileri gelişen bireyler akademik ve sosyal hayatlarında daha başarılı olurlar. Çocukların kişiler arası problem çözme becerilerinin desteklenmesi ve bu becerilerin kazandırılması gelişimleri açısından önemli bir yere sahiptir. Erken çocukluk döneminde kişiler arası problem çözme becerileri ile ilgili literatürde sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Anliak, 2004; Bal, 2013; Özdil, 2008; Dinçer, 1995; Dinçer ve Göktepe, 2019; Özbey, 2009). Bu alanda planlanacak araştırmalar ve araştırmalarda kullanılmak üzere geliştirilen değerlendirme araçları alana katkı sağlayacaktır. Holliman (2010) tarafından geliştirilen Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılarak alana kazandırılması önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı Holliman (2010)'ın geliştirdiği; erken çocukluk dönemindeki çocukların, kişiler arası ilişkilerini ve iletişim becerilerini ölçmeye yönelik bir değerlendirme aracı olan "Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği" isimli ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmasını yapmaktır.

2 Yöntem

Bu bölümde araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi yer almaktadır.

2.1 Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Erciş İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bağımsız anaokulları, ilkokul bünyesindeki anasınıfları ve 1. sınıfa devam eden 60-90 ay dönem çocukları oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu rastgele örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Ölçek ebeveynler tarafından doldurulmaktadır. Ölçeğin uygulanması için, çocuklarının kişiler arası problem çözme becerilerini "Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği" ile değerlendirmesi beklenen 300 ebeveynye ulaştırılmıştır.

2.2 Veri toplama süreci

Araştırmanın verileri, 3-11 yaş arasındaki çocukların kişiler arası problem çözme becerilerini belirlemek amacıyla Holliman (2010) tarafından geliştirilen "Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği" ile toplanmıştır.

Türkçeye uyarlanan ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçekte, 30 madde bulunmakta ve maddeler 'Kesinlikle katılıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum' seçeneklerini içeren likert tipi 5'li derecelendirme ile ölçülmektedir. Ölçek 4 (dört) alt boyuttan (kendini kontrol etme, kişiler arası ilişki, mücadele/baş etme becerileri, içsel değerlendirme) oluşmaktadır. Ölçeğin uygulanması 8-10 dakika sürmekte olup, ebeveynler tarafından doldurulmaktadır.

Holliman (2010) tarafından geliştirilen Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanma sürecinde öncelikle gerekli izinler alınmış ve üç İngilizce dil uzmanı, bir Türk dili uzmanı ve bir konu alan uzmanının

uzman görüşleri alınmıştır. Uzman görüşü formlarının değerlendirilmesi sonucunda Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği'nin Türkçeye çevirisi yapılmıştır. Ölçeğin yönergesi ve tüm maddelerinin çevirisi gerçekleştirilmiştir. Çevirisi tamamlanan ölçeğin orijinali ve çevirisi için üç İngilizce dil uzmanının görüşleri alınmıştır. Türkçeye çeviri süreci tamamlanan ölçeğin uygulanabilirliğini belirlemek amacıyla üç konu alan uzmanının görüşleri alınmıştır. Uzmanlar ölçekte yer alan maddelerin uygulanabilirliğine yönelik görüşlerini belirtmişlerdir.

Araştırmanın verilerinin toplanması aşamasında 30 maddeden oluşan ölçek ebeveynlere uygulanmıştır. Uygulama esnasında ebeveynler, çocuklarından bağımsız bir ortamda bulunarak ölçekteki maddeleri çocuğuna uygun olan seçeneği işaretleyerek cevaplandırmışlardır.

2.3 Verilerin analizi

Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği'nin geçerlik güvenilirlik çalışması için gerekli veriler, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde toplanmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında, örneklem sayısı ile ilgili, madde sayısının beş katı örnekleme ulaşılması gerektiği (Tavşancıl, 2002) ve madde sayısının en az on katı örneklem sayısı olması gerektiği (Nunnally, 1978; akt. Şahin ve Boztunç Öztürk, 2018) yönünde farklı görüşler bulunmaktadır. Buradan yola çıkarak geçerlik güvenilirlik çalışması için 300 ebeveyne ulaşılması hedeflenmiştir. Toplamda 300 çocuğun anne veya babasına ulaşılmıştır. Holliman (2010) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması kapsamında 300 ebeveyne çevirisi gerçekleştirilen ölçek uygulanmış olup, elde edilen sonuçlar üzerinde açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. Faktör analizi aynı yapı veya değişkenleri bir araya getirerek ölçme işlemi az sayıda faktör ile ortaya koymayı amaçlayan istatistiksel bir yoldur (Büyüköztürk, 2012).

3 Bulgular ve Tartışma

Faktör analizinde örneklem yeterliliğini gösteren Kaiser- Meyer- Olkin (KMO) değeri 0,880 olarak elde edilmiştir. Bulunan değer 1'e yaklaştıkça mükemmel, 0.20'nin altında ise kabul edilmez, 0.80'lerde çok iyi, 0.70'lerde ve 0.60'larda vasat, olduğunu belirtmektedir (Tavşancıl, 2006). Bartlett testi sonucunda test istatistiği 3375,339 ve $p < 0,001$ olarak elde edilmiştir.

Antiimage matrisinde köşegen elemanlarının tamamı 0,5 ve üzeri elde edilmiştir. Antiimage matrisinde eğer köşegen elemanlarına ait değerler 0,5'in altında ise ilgili maddenin ölçekten çıkartılması gerekmektedir. Analizlerde madde çıkartmak için antiimage sonuçlarına göre madde çıkarımı yapılmamıştır. İlk çözüm sonucunda ortak yükler elde edilmiş ve sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Ortak Yükler

Madde	Başlangıç	1.aşama	2.aşama	3.aşama	4.aşama	5.aşama
PÇ1	0,612	0,613	0,643	0,648	0,658	0,661
PÇ2	0,456	0,480	0,507	0,535	0,534	0,547
PÇ3	0,629	0,629	0,657	0,646	0,645	0,652
PÇ4	0,544	0,551	0,541	0,536	0,569	0,602
PÇ5	0,589	0,594	0,607	0,594	0,587	0,595
PÇ6	0,489	0,463	0,463	0,461		
PÇ7	0,588	0,579	0,585	0,592	0,659	0,661
PÇ8	0,552	0,593	0,589	0,589	0,611	0,614
PÇ9	0,656	0,660	0,660	0,663	0,677	0,678
PÇ10	0,641	0,664	0,659	0,671	0,678	0,684
PÇ11	0,494	0,493	0,491	0,499	0,497	
PÇ12	0,544	0,546	0,547	0,546	0,542	0,538
PÇ13	0,396	0,398				
PÇ14	0,581	0,585	0,573	0,572	0,599	0,599
PÇ15	0,604	0,664	0,677	0,673	0,672	0,694
PÇ16	0,698	0,698	0,699	0,704	0,702	0,705
PÇ17	0,619	0,595	0,626	0,659	0,645	0,644
PÇ18	0,703	0,705	0,705	0,707	0,707	0,719
PÇ19	0,555	0,555	0,555	0,561	0,552	0,553
PÇ20	0,716	0,716	0,717	0,714	0,714	0,713
PÇ21	0,558	0,559	0,592	0,594	0,592	0,595
PÇ22	0,709	0,710	0,705	0,706	0,699	0,701
PÇ23	0,462	0,479	0,456			
PÇ24	0,351					
PÇ25	0,596	0,554	0,545	0,546	0,534	0,527
PÇ26	0,689	0,700	0,701	0,701	0,701	0,699
PÇ27	0,587	0,603	0,605	0,605	0,613	0,617
PÇ28	0,723	0,722	0,713	0,712	0,723	0,727
PÇ29	0,619	0,625	0,615	0,612	0,609	0,616
PÇ30	0,572	0,564	0,570	0,569	0,586	0,585

Her değişkenin bir ortak varyansı bulunmaktadır. Bu değer 0 ve 1 arasında değişir. Ortak yükler tablosunda başlangıç diye tabir edilen sütundaki tüm rakamlar 1 olarak karşımıza çıkar. Çıkarım sütunundaki rakamların 0,50'nin üzerinde olması gerekir (Çakır, 2014).

Tablo 1'deki sonuçlar incelendiğinde PÇ2 nolu (Çocuğum kişiliği kendisine benzeyen birkaç çocuktan şikayet eder.) maddenin çıkarım değeri 0,456, PÇ6'nın (Çocuğum herhangi bir şeye kızdıktan sonra sakinleşebilir.) 0,489, PÇ11'in (Çocuğum hatalar için başkalarını suçlar.) 0,494, PÇ13'ün (Çocuğum ev işlerine isteyerek yardım eder.) 0,396, PÇ23'ün (Çocuğum kendisini kontrol edebilir.) 0,462 ve PÇ24'ün (Öğretmeni çocuğumu rahatsız edici davranışlarından dolayı sıklıkla uyarır.) 0,351 olarak elde edilmiştir. İlgili madde ölçekten çıkartılarak analiz tekrarlanmış ve 5 adımda nihai maddeler modelde bırakılarak tüm çıkarım değerleri 0,5'in üzerinde elde edilmiştir.

Nihai model ile birlikte 5 madde ölçekten çıkartılmış ve toplamda 25 madde ile açımlayıcı faktör analizi sonuçları elde edilmiştir. Varimax yöntemine göre döndürme işlemi gerçekleştirildiğinde bir maddenin birden fazla faktör altında birbirine çok yakın değerlerle yer aldığı gözlemlenmiştir. Bir ölçeğin, çok faktörü olduğu durumlarda varimax yöntemine göre döndürme yapılmasının en uygun yöntem olduğu söylenebilir. Varimax yöntemiyle faktörler, kendisiyle yüksek ilişki içerisinde olan maddeleri bulabilirler ve böylelikle faktörler daha rahat ve uygun bir şekilde yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2012). PÇ2 (Çocuğum kişiliği kendisine benzeyen birkaç çocuktan şikayet eder.), 15 (Çocuğum başkalarıyla kıyaslama yaparken kendisine sıklıkla daha eleştirel bakar.), 17 (Çocuğum aşırı derecede hassastır.) ve 25 nolu (Çocuğum sıklıkla düşünmeden davranır.) maddeler birden fazla faktör altında yer aldığından ölçekten çıkartılmıştır. Dolayısıyla toplamda 9 madde ölçekten çıkartılmış ve 21 madde ile analiz sonuçları tamamlanmıştır. Analiz sonuçlarına göre özdeğerler dikkate alınarak 21 maddenin 5 faktör altında toplandığı gözlemlenmiştir. Faktör yükleri ve varyans açıklama oranları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Faktör Yükleri ve Varyans Açıklama Oranları

Madde	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5
PÇ12	0,639				
PÇ16	0,827				
PÇ18	0,823				
PÇ19	0,709				
PÇ20	0,750				
PÇ22	0,769				
PÇ26		0,774			
PÇ27		0,742			
PÇ28		0,791			
PÇ29		0,752			
PÇ30		0,681			
PÇ1			0,826		
PÇ3			0,679		
PÇ10			0,665		
PÇ14			0,506		
PÇ7				0,634	
PÇ8				0,742	
PÇ9				0,731	
PÇ21				0,525	
PÇ4					0,627
PÇ5					0,685
Varyans %	19,479	15,670	10,914	8,985	6,352
Kümülatif %	19,479	34,149	46,063	55,048	61,400
Cronbach's Alpha	0,879	0,837	0,796	0,607	0,345

Faktör 1 toplam varyansın %19,479'unu, faktör 2 %15,670'ini, faktör 3 %10,914'ünü, faktör 4 %8,985'ini ve faktör 5 %6,352'sini açıklarken toplam 5 faktör ile varyansın %61,40'ı açıklanmaktadır. Cronbach Alpha değerleri incelendiğinde sadece faktör 5'te elde edilen Alpha değeri 0,345 olarak oldukça düşük elde edilmiştir. Diğer faktörlerin tamamı 0,6 ve üzeri değerlerdir ve bu da ölçeklerin güvenilir ölçekler olduğunun göstergesidir. Tüm maddeler için yani ölçek toplamı için Cronbach's Alpha değeri 0,686 olarak elde edilmiştir. Cronbach Alpha değerinin 0,60 üzerinde olması ölçeğin güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2008). Cronbach Alpha değeri 0,60 ile 0,79 arasında bulunan bir ölçek güvenilirlik açısından kabul edilebilir sınırlar içerisinde (Alpar, 2016). Tablo 3'te her bir maddeye ait ortalama ve standart sapma değerleri sunulmuştur. Yine aynı tabloda ölçeğin geneli için ortalama ve standart sapma değeri de verilmiştir.

Tablo 3. Madde ve Ölçeğe Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Madde	Ortalama	Standart Sapma
PÇ12	1,75	1,03
PÇ16	1,67	1,06
PÇ18	1,57	0,91
PÇ19	1,91	1,00
PÇ20	1,84	1,06

PÇ22	1,87	1,09
PÇ26	3,96	1,25
PÇ27	3,71	1,27
PÇ28	4,03	1,16
PÇ29	3,90	1,21
PÇ30	4,32	1,02
PÇ1	1,98	1,11
PÇ3	1,95	1,05
PÇ10	2,07	1,17
PÇ14	1,99	1,03
PÇ7	3,36	1,26
PÇ8	2,99	1,24
PÇ9	3,28	1,29
PÇ21	3,73	1,28
PÇ4	3,22	1,14
PÇ5	2,31	1,20
Ölçek	57,42	8,87

Holliman (2010) ve Holliman ve Ray (2013) çalışmalarında, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizleri uygulanmıştır; güvenilirlik katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır ve doğrulayıcı faktör analizinin uygulanması, yapılması planlanan çalışmalar için önerilmiştir. Bu doğrultuda mevcut çalışmada ulaşılan güvenilirlik katsayısı (.68) her ne kadar kabul edilebilir sınırlar (.60-.79) içerisinde yer alsada Holliman (2010) ve Holliman ve Ray (2013) araştırmalarında ulaşılan sonuçlardan farklıdır. Bu durumun kültürel özelliklerden kaynaklandığı düşünülebilir. Chung (2013) çalışmasında 206 ebeveyne ulaşılmış olup, güvenilirlik katsayısını .928 olarak hesaplamıştır. Ayrıca Chung (2013) uzman görüşü önerileri ile farklı etnik gruplar üzerinde ölçeğin uygulanabileceğini belirtmiş ve çocukların, eğitim ortamı ve oyun terapileri dâhilinde gözlemlenmesi gibi farklı araştırma yöntemleri ile ölçek verilerinin desteklenmesini önermiştir. Sadece ebeveyn görüşlerine göre doldurulan ölçeğin, bu açıdan sınırlı olduğu ve mevcut araştırma sonuçlarının bu sınırlılık ile bağlantılı olduğu söylenebilir.

4 Sonuç

Erken çocukluk döneminde okula başlayarak sosyal bir ortama adım atan çocuklar bu dönemde çeşitli kişiler arası problemlerle karşı karşıya gelmektedirler. Bu dönemde ve gelecek yaşamlarındaki problem durumları ortadan kaldırmak için çocukların kişiler arası problem çözme becerilerini kazanması büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, erken çocukluk dönemindeki çocukların kişiler arası ilişkilerini ve iletişim becerilerini ölçmeye yönelik Holliman (2010) tarafından geliştirilen “Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği” isimli ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılarak Türkiye’de uygulanabilirliğini belirlemektir.

Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, kapsamında 60-90 ay dönem çocuklarının ebeveynlerine ulaşılmıştır ve taslak ölçek 300 ebeveyne uygulanmıştır. Geçerlik çalışması kapsamında taslak ölçeğin yapı geçerliğinin belirlenmesi amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda çıkarım değerleri 0,50 altında olduğu tespit edilen (6, 11, 13, 23, 24) maddeler ölçekten çıkartılarak analiz tekrarlanmıştır. 5 madde ölçekten çıkarılmış ve 25 madde ile açımlayıcı faktör analizi (AFA) tamamlanmıştır. Döndürme işleminden sonra ise birden fazla faktör altında yer alan maddeler de (2, 15, 17, 25) ölçekten çıkarılmıştır. Holliman (2010)’ın yaptığı çalışmada da ise taslak hali 61 maddeden oluşan ölçekten yapılan analiz sonucunda 31 madde çıkarılarak 30 madde ile analiz tamamlanmıştır. Yapılan Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği’nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması isimli bu çalışmada ise 30 maddeden oluşan ölçekten toplamda 9 madde çıkarılmış ve 21 madde ile analiz sonuçları tamamlanmıştır.

Holliman (2010)’ın yaptığı çalışmada 30 madde 4 faktör altında toplanırken, bu çalışmada 21 madde 5 faktör altında toplanmıştır. Cronbach Alpha değerlerine göre sadece faktör 5’in alpha değeri düşük çıkmıştır. Faktörlerin alpha değerleri incelendiğinde faktör 1 0.879, faktör 2 0.837, faktör 3 0.796, faktör 4 0.607 ve faktör 5 0.345 olarak ortaya çıkmıştır. Tüm maddeler için ölçeğin geneline bakıldığı zaman Cronbach’s Alpha değeri 0,686 olarak elde edilmiştir. Bu sonuç ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğunun göstergesidir.

Sonuç olarak “Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği” 21 maddelik hali ile Türkiye’de yapılacak araştırmalarda erken çocukluk dönemindeki çocukların, kişiler arası ilişkilerini ve problem çözme becerilerini belirlemek üzere kullanılacak geçerlik ve güvenilirliği kabul edilebilir sınırlar içerisinde olan elverişli bir ölçme aracıdır.

Yapılan çalışma sonucunda ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği kabul edilebilir sınırlar içerisinde olsa da çalışma bazı yönleriyle sınırlılıklara sahiptir. Çalışma kapsamında belirlenen örneklem sayısı artırılarak, yeni bir örneklem belirlenip, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılabilir. Yapılması planlanan çalışmalarda, değerlendirme aracı olarak, “Erken Çocukluk Dönemi Kişiler Arası Problem Çözme Becerileri Ölçeği”nin tercih edilmesi durumunda, nitel veriler ile desteklenmesi sağlanabilir. Çalışma, Erciğ ilçesinde İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı bağımsız anaokulları, ilkököl bünyesindeki anasınıfları ve 1. sınıfa devam eden 300 çocuğun ebeveyni ile sınırlandırılmıştır. Yapılması planlanan çalışmalarda farklı şehirlerde uygulama yapılarak daha fazla örneklem grubuyla geçerlik güvenilirlik analizlerinin yapılması önerilmektedir.

5 Kaynaklar

- Akfırat-Önalın, F. (2006). Sosyal yeterlilik, sosyal beceri ve yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 39-58.
- Alpar, R. (2016). *Spor, sağlık ve eğitim bilimlerinden örneklerle uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik SPSS'de çözümleme adımları ile birlikte*. (6. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Anlıak, Ş. (2004). Farklı eğitim yaklaşımları uygulayan okul öncesi eğitim kurumlarında kişiler arası problem çözme becerisi programının etkisinin incelenmesi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Anlıak, Ş. ve Dinçer, Ç. (2005). Okul öncesi dönemde kişiler arası bilişsel problem çözme becerilerinin geliştirilmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 20, 122-134.
- Aral, N. ve Durualp, E. (2010). Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 160-172.
- Bal, Ö. (2013). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 4-6 yaş çocukların kişiler arası problem çözme becerileri ve bakış açısı alma becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Battistich, V., Solomon, D., Watson, M., Solomon, J., ve Schaps, E. (1989). Effects of an elementary school program to enhance prosocial behavior on children's cognitive-social problem solving skills and strategies. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 10(2), 147-169.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (16. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Chung, C. F. (2013). *Confirming the constructs of the child interpersonal relationship and attitudes assessment*. University of North Texas.
- Cüceloğlu, D. (1997). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çakır, A. (2014). *Faktör analizi*. Erişim adresi: <https://www.ders.es/faktor2.pdf> adresinden 22.09.2019 tarihinde erişildi.
- Çetin, F., Bilbay, A. A., ve Kaymak, D. A. (2002). *Araştırmadan uygulamaya çocuklarda sosyal beceriler*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık Hizmetleri.
- Dinçer, Ç. ve Güneysu, S. (1997). Examining the effect of problem-solving training on the acquisition of interpersonal problem solving skills by 5-year-old children in Turkey. *International Journal of Early Years Education*, 5(1), 37- 46.
- Gresham, F. M. ve Elliot, S. N. (1990). *SSRS: Social skills rating system*. Circle Pines, MN: American Guidance Service.
- Günindi, Y. (2010). Anasınıfına devam eden altı yaş çocuklarına uygulanan sosyal uyum beceri eğitimi programının çocukların sosyal uyum becerilerinin gelişimine etkisi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Holliman, R. P. (2010). The development of the child interpersonal relationship and attitudes assessment for child centered play therapy. *Unpublished Doctorate Thesis*, University of North Texas, Texas.
- Holliman, R. P., & Ray, D. C. (2013). Development of the Child Interpersonal Relationship and Attitudes Assessment (CIRAA). *International Journal of Play Therapy*, 22(2), 59.
- Kalaycı, Ş. (Ed.) (2008). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (3. Bas.). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kargı, E. ve Erkan, S. (2004). Okul öncesi dönem çocuklarının sorun davranışlarının incelenmesi (Ankara İli Örneği). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 135-144.
- Kenç, M. F. (2004). Kişiler arası sorunların çözümünde kullanılan sistematik modeller. *Milli Eğitim Dergisi*, 161, 219-237.
- Şahin, M. G. ve Boztunç Öztürk, N. (2018). Eğitim alanında ölçek geliştirme süreci: Bir içerik analizi çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 191-199.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Vural, D. E. (2006). Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katılımlı sosyal beceri eğitimi programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Extended Abstract

In early childhood period, problem behaviors, causes and consequences of behavioral problems and interpersonal problem-solving skills have a significant place. Studies have been undertaken to understand what these behaviors are and how they can be solved. As a result, the need for measurement tools to assess interpersonal problem-solving skills in early childhood has increased. Measurements in our country on children's problem-solving skills is very limited. Therefore, after studying its validity and reliability, it is important to incorporate, the "Early Childhood Interpersonal Relationship Problem-Solving Skills Measure" developed abroad by Holliman (2010) into our country. In this context, this research seeks to undertake a validity and reliability study of the "Early Childhood Interpersonal Relationship Problem-Solving Skills Measure". The study group for the research is the 60-90 months-old pupils in pre-school and 1st years in independent primary schools and kindergartens administrated by Ercis District National Education Directorate. In order to implement the measure, 300 parents were identified, who would be expected to assess their children's interpersonal problem-solving skills using the "Early Childhood Interpersonal Relationship Problem-Solving Skills Measure". Research data was collected through using "Early Childhood Interpersonal Relationship Problem-Solving Skills Measure". In the collection of research data, a measurement scale document consisting of 30 items have been distributed to parents, who were asked to mark the option suitable for their child. When the results indicated in Table 1 are examined, the inference value of item PÇ2 (My child complains about a couple of children whose personality is similar to her/him) was obtained as 0.456; PÇ6 (My

child can calm down after being angry at something) as 0.489; PÇ11 (My child blames others for mistakes) as 0.494; PÇ13 (My child willingly helps with household chores) as 0.396; PÇ23 (My child can control herself/himself) as 0.462; and PÇ24 (Her/his teacher often warns my child because of disturbing behaviour) as 0.351. The items in question were removed from the scale and the analysis was repeated. In 5 steps, the final items were left in the model and this resulted in a value over 0.5 for all inference values. In the final model, 5 items were excluded from the measure and results were obtained through exploratory analysis of a total of 25 items. When the rotation operation was conducted using the Varimax method, items found in similar values under multiple factors. PÇ2 (My child complains of a couple of children whose personality is similar to her/him), 15 (My child is more critical of herself/himself when comparing to other children), 17 (My child is extremely sensitive), and 25 (My child often behaves without thinking) have been excluded from the measure because these items existed under more than one factor. As a result, a total of 9 items were excluded from the measure and the analysis was concluded based on 21 items. According to the results of the analysis, it was observed that, considering essential values, 21 items were collected under 5 factors. When the Cronbach Alpha values were examined, the Alpha value obtained at factor 5 was found to be 0.345, which is quite low. All other factors were 0.6 and above, indicating that the measures are reliable. For all items, in other words, for all of the measure, Cronbach Alpha value was obtained as 0.686. As a result of the exploratory factor analysis, items that were found to be below 0.50 (6, 11, 13, 23, 24) were removed from the measurement and the analysis was repeated. 5 items were removed from the scale and the exploratory factor analysis (EFA) was completed based on 25 items. After the rotation operation, items that appeared under more than one factor (2, 15, 17, 25) were also removed from the measure. The study conducted by Holliman also followed a similar logic and removed 31 items from the draft measure initially consisting of 61 items and the analysis was conducted based on 30 items in total. In this study titled 'Validity and Reliability Study of Early Childhood Interpersonal Problem-Solving Skills Measure' 9 items were removed from the initial measure consisting 30 items and the analysis was concluded based on 21 items. In Holliman's study (2010), 30 items were accumulated under 4 factors, but in this study 21 items were accumulated under 5 factors. According to the Cronbach Alpha values, only factor 5 had a low alpha value. When the overall measure for all the items was considered, Cronbach Alpha value was found to be 0.686. This indicates to the reliability of the measure. In conclusion, it is reasonable to state that, in its 21-item version, the "Early Childhood Interpersonal Problem-Solving Skills Measure" is sufficiently valid and reliable, and is a suitable tool to use in studies that seek to determine and examine interpersonal problem-solving skills of children during early childhood in Turkey. Confirmatory factor analysis (CFA) can be conducted based on a new sample with larger numbers.